

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Redakcja i Administracja: JAGIELLOŃSKA 3.
Telefon 99. Czynne od godz. 9—4 ppół.
Naczelny redaktor przyjmuje od 2—3 ppół.
Redaktor działu gospodarczego przyjmuje
od 8—9 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.
Konto czekowe P. K. O. 80.750.
Drukarnia — ul. św. Ignacego 5. Tel. 893.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetry w tekście—25 gr., za tekstem—10 gr., ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. (za wiersz petitowy) — 15 gr. (za wiersz normalny) — 20 gr. (za wiersz redakcyjny), dla poszukujących pracy—50% zniżki, ogł. cyfrowe i tabelowe o 20% drożej, ogł. z zastrzeżeniem miejsca 10% drożej. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, na IV stronie 10-cio łamowy. Administracja zastrzega sobie zmianę terminów ogłoszeń.

Do 1-go listopada r. b. Administracja naszego pisma i wszystkie Biura Reklamowe w Polsce przyjmują ogłoszenia do 1000-go numeru jubileuszowego „Kurjera Wileńskiego“, mającego ukazać się w dniu 3-go listopada r. b.

Ogłoszenia przyjmują się i na CZERWONY DRUK!

Reklama jest podstawą każdego przedsiębiorstwa! Trzykroć skorzysta ten, kto się ogłosi w numerze jubileuszowym.

5549

Między Tallinem, Moskwą i Warszawą.

Estoński minister spraw zagranicznych, p. Ackel, po powrocie z Genewy w wrześniowej sesji Zgromadzenia Ligi, zdając przed parlamentem sprawozdanie z przebiegu jej obrad, poruszył przy tej okazji podstawowe zagadnienia z zagranicznej polityki Estonji.

Przechodząc do charakterystyki zagadnień estońsko-sowieckich rzucił p. Ackel niezmiernie wiele ciekawego światła na rokowania o pakt o nieagresji, o zawarcie którego ubiegają się Sowiety od dłuższego już czasu z każdym z państw oddzielnie i, dodajmy, bezskutecznie. Choć więc p. Ackel przemawia tylko w imieniu jednego państwa, to niemniej jednak jego wywody w tej materii mają podkład szerszy i faktycznie dają nam doskonałą ilustrację stosunków między ZSRR i trzema państwami bałtyckimi.

Niepowodzenia pertraktacji tłumaczy p. Ackel trzema przyczynami: 1) odmową Rosji co do uznania zasady arbitrażu, 2) rozbieżnościami w sprawie wyboru neutralnego przewodniczącego w komisji concylijacyjnej oraz 3) odmową co do uznania omówień o prawach i obowiązkach wynikających dla Estonji z tytułu jej przynależności do Ligi Narodów. Mówca stwierdza, że drażliwość dyplomacji sowieckiej w sprawie trzech wyszczególnionych punktów jest zgola nieuzasadniona i z jednakową siłą występuje wobec wszystkich kontrahentów. Strona sowiecka rozumieć winna, że z wysuwaniem nowych postulatów Estonja nie kieruje się żadnymi ubocznymi motywami, że dąży jedynie i wyłącznie do sprowadzenia rokowań na grunt rzeczywistości, dając przez pakt możliwość znalezienia istotnego regulatora przy likwidowaniu wszelkich konfliktów.

Jeżeli Rosja Sowiecka ma te same zamiary i dąży do tych samych celów, to nie powinna przeciwstawiać się myśli wspólnego udziału państw bałtyckich w rokowaniach o pakt, bowiem im szersza będzie podstawa umowy, tem trwalsze będzie zabezpieczenie pokoju. „Estonja—stwierdza mówca—może spokojnie podkreślać te okoliczności, bowiem zgola nie myśli ona o jakichkolwiek bojowych wystąpieniach. Zdaje ona sobie sprawę, że każda wojna, nawet wojna zwycięska, przynosi więcej szkody, niż pożytku, w szczególności zaś małym państwom. Estonja potrzebuje pokoju i dlatego uciążliwie pragnie za pomocą umów utrwalać przyjaznych stosunków z Z. S. R. R. i z innymi swoimi sąsiadami“.

Należy przyklasnąć wywodom estońskiego ministra spraw zagranicznych. Istotnie zagadnienie paktu ujmuje on ze słusznego punktu widzenia i bodaj nie błądzimy daleko od prawdy, stwierdzając, że te same przeszkody, które stoją na zawadzie w rokowaniach o pakt między Estonją i Rosją, utrudniają również dojście do porozumienia między Świątami i Polską. Polska opinia publiczna z radością dowia-

duje się, iż estoński dyplomata, prowadząc rokowania zupełnie samodzielnie i niezależnie od Polski, broni identycznie tych samych zasad.

Ta identyczność zapatrywań została zresztą podkreślona przez mówcę w sposób otwarty. Przechodząc bowiem do charakterystyki stosunków polsko-estońskich p. Ackel powiedział: „Polska stale dąży do podtrzymania kontaktu z państwami bałtyckimi, Estonja rada jest z tych przyjacielskich stosunków z Polską, bowiem bez Polski nie może być w sposób dostateczny zagwarantowany pokój we Wschodniej Europie i niemożliwe jest Wschodnie Locarno. Niektóre koła Estonji dzięki pewnym utajonym wpływom nie współdziałają w przyjaźni z Polską, ale oficjalna polityka Estonji wespół z wszystkimi decydującymi politycznymi kołami uważa, że przerwanie współpracy Polski z bałtyckimi państwami nie odpowiadałoby istotnym interesom państw bałtyckich“.

Przed kilku tygodniami łotewski minister spraw zagranicznych p. Zeelens w wywiadzie genewskim, mówiąc o Wschodnim Locarno, zupełnie zapomniał o istnieniu w najbliższym sąsiedztwie Łotwy 30-sto milionowej Polski. Tej kiepskiej geograficznej orientacji p. Zeelensa nikt w Polsce nie wziął poważnie. I słusznie. Obecnie dostał on nauczkę od estońskiego ministra spraw zagranicznych, który uważa powstanie Wschodniego Locarna bez Polski za absurd i który twierdzi, że współpraca Polski z państwami bałtyckimi odpowiada istotnym interesom tych państw. Publiczna deklaracja tak poważnego polityka jak p. Ackel jest dla nas zupełnie dostateczną satysfakcją za mało zawierające sensu wywiady prasowe p. Zeelensa.

Naród węgierski do społeczeństwa polskiego.

„Naród węgierski jeszcze przed wojną światową powziął zamiar postawienia pomnika Kossuthowi, największemu Węgrowi; ale urzeczywistnienie tego planu dopiero teraz się udało, a odsłonięcie uroczyste pomnika nastąpi 6-go listopada.“

Z nazwiskiem Kossutha związane są ściśle nazwiska bohaterów Polaków: Bema, Woronickiego, Dembińskiego, Wysockiego i innych, którzy na czele legionów polskich z Kossuthem brali udział w węgierskiej walce o wolność w r. 1848/9.

Odwieczna historyczna przyjaźń, łącząca Polskę i Węgry obowiązuje nas zaprosić społeczeństwo polskie do wzięcia udziału w tej uroczystości urządzonej przez stołeczne miasto Budapeszt na cześć pamięci Kossutha—tego największego Węgra, a zarazem największego przyjaciela Polaków. Ufamy, że społeczeństwo polskie przychyli się do naszej prośby przez wysłanie licznych deputacji, które się przyczynią do uświetnienia tej uroczystości.

Z pozdrowieniem:

(—) Baron Albert Nyary prezes.

(—) Ferdynand Leo Miklossy sekretarz główny X. Szaboky u. 58.

Rozłam w „Piaście“.

KRAKÓW, 26. X. (Pat.) W dniu dzisiejszym wicemarszałek Senatu Jakób Bojko ogłosił w Krakowie manifest do włościanstwa, oświadczając się za współpracą z Marszałkiem Piłsudskim, a przeciw osobie i polityce postać Witosa. W manifeste tym sen. Bojko pigtuje w ostrych słowach upadek moralny i korupcję w szeregach stronnictwa oraz zapowiada podjęcie prac w celu oczyszczenia i zjednoczenia ruchu ludowego wśród ogółu włościanstwa polskiego. Sen. Bojko wzywa do skupienia się około jego osoby i pisma, które pod nazwą „Chłop Polski“ wydawać będzie w Krakowie. W manifeste tym wreszcie sen. Bojko zapowiada w najbliższym czasie zwołanie kongresu ludowego do Krakowa.

Równocześnie sen. Bojko wysłał list do postać Witosa z oświadczeniem, że występuje z poselskiego klubu „Piasta“.

Zakończenie procesu zabójcy Petlury.

Epoka oficjalnego antysemityzmu.

PARYŻ, 26-X. (Pat.) Wczoraj w siódmym dniu procesu Schwarzbarda zeznawał w dalszym ciągu świadek Tiemkin, były prezes Żydowskiego Zgromadzenia Narodowego. Przedstawiciel powództwa cywilnego adw. Campichy prosi świadka o wytłumaczenie onegdajszego jego oświadczenia, jakoby Denikin zależny od swego wojska, w większym stopniu odpowiadał za pogromy, aniżeli Petlura. Świadek zaznacza, że Petlura miał większą władzę nad wojskiem, wobec czego odpowiedzialny jest moralnie za pogromy. Tiemkin oświadczył dalej, że najokrutniejsze pogromy na Ukrainie były dziełem Denikina. Była to epoka oficjalnego antysemityzmu.

Za co zabił Schwarzbard Petlurę?

Adw. Campichy zapytuje następnie Schwarzbarda, czy zabił Petlurę dlatego, że przypuszczał, że był on inspiratorem pogromów, czy też za to, iż uważał, że jego propaganda w Paryżu mogłaby wywołać nowe pogromy na Ukrainie. Oskarżony Schwarzbard odpowiada, że zabił Petlurę za jedno i za drugie.

Sprzeczne zeznania.

Następny świadek Czerkower, który od 9 lat zbiera dokumenty dotyczące pogromów oświadcza, że nie ulega wątpliwości, iż Petlura, jako najwyższy wódz Ukrainy, posiadający władzę absolutną powinien być uważany za odpowiedzialnego za wszystko, co czyniły jego wojska. Świadek wywodzi, że szereg atamanów, którzy urządzali pogromy nie był przez Petlurę ukarany.

Następny z kolei świadek działacz sjonistyczny, Leon Metzkin oświadcza, że zbadał setki dokumentów przyszedł do przekonania, iż Petlura jest bezwarunkowo winien pogromom. Petlura był postacią sz坦дарową, obowiązkiem jego było działać, a nie ograniczać się do wydawania odezw. Prokurator przypomina świadkowi, że pomiędzy zeznaniami jego w śledztwie, a zeznaniami dzisiejszymi zachodzi różnica. Świadek odpowiada, że od tego czasu odbył poważne badania, z których wyprowadza wniosek, że Petlura odgrywał w pogromach czynną rolę.

Petlura przeciwdziałał pogromom.

Odczytano zeznania świadka Bezpalki, który z powodu choroby nie mógł przyjść. Świadek zeznał, że Petlura nie zachęcał nigdzie do pogromów, prowadził nawet przeciw nim energiczną akcję. Między innymi polecił świadkowi wygłaszać w szkołkach odczyty przeciw pogromom, odczyty te odbywały się również w obecności Petlury. Jeżeli były pogromy to pochodziły z innego powodu, niezależnie od woli Petlury. Bezpalki przyznaje, że ludność żydowska, uważając, że Petlura urządzał pogromy, czuje do niego żal.

Przemówienia stron.

Jak wiadomo z poprzednich depesz za zgodą obrony, powództwa cywilnego i prokuratora zaniechano badania reszty świadków, wobec czego przewodniczący ogłosił, że wszyscy nieprzesłuchani jeszcze świadkowie są wolni. Dziś o godz. 1-iej po południu rozpoczęły się przemówienia.

Uniewinnienie Schwarzbarda.

PARYŻ, 26.X (Pat.) Jak donosi agencja Havasa zabyjca Petlury, Schwarzbard, został uniewinniony.

Straszna katastrofa na morzu.

600 osób utonęło.

RIO DE JANEIRO, 26. X. (Pat.) Według otrzymanych tu radiotelegramów wielki statek „Princesa Mafalda“, płynący z Genui zatonął u wybrzeży Bahya. Na pokładzie było 1300 podróżnych, 400 z nich uratowały parowce, które pośpieszyły na ratunek. Poszukiwania za pozostałymi trwają dalej.

Na pomoc tonącym.

RIO DE JANEIRO, 26. X. (Pat.) Minister marynarki polecił jednemu z krążowników wojennych udać się natychmiast na miejsce katastrofy „Princesa Mafalda“. Panuje przekonanie, że statek zatonął po zderzeniu ze skałami podwodnymi. Pasażerowie schronili się na łodzie ratunkowe inni zaopatrzeni w pasy ratunkowe powskakiwali do morza. Szczegóły katastrofy nadchodzą bardzo powoli, gdyż załogi statków ratowniczych zbyt są zajęte poszukiwaniami rozbitków, ażeby mieć czas na przesyłanie wiadomości. Według dotychczasowych wiadomości 720 osób uratowało się na pokłady 4-ch statków, które pośpieszyły na miejsce katastrofy wezwane rozpaczliwymi sygnałami z tonącego okrętu.

Z LITWY KOWIEŃSKIEJ.

Wezwanie Anglii i Francji do rządu litewskiego.

RYGA, 26.X. (Ate.) „Rigasche Rundschau“ donosi z Kowna, że władze litewskie otrzymały od Francji i Anglii wezwanie cofnięcia skargi zgłoszonej w Sekretarjacie Ligi Narodów. Na rząd kowieński będzie wywarta presja, ażeby sprawa ta

została złagodzona, nie będąc wprowadzona przed forum Ligi Narodów. „Rigasche Rundschau“ wspomina o podobnych precedensach, między innymi o konflikcie bułgarsko-jugosłowiańskim.

Rząd litewski przyjmuje propozycję Ligi Narodów.

KOWNO, 26.X. (Ate.) Rząd litewski zgodził się na propozycję Ligi Narodów, by skarga jego była rozpatrywana na najbliższym posiedzeniu Ligi Narodów.

Do tego czasu zgodzono się na przyjęcie wydalonych.

Zaprzeczenie „Elty“.

KOWNO, 26-X. (Ate.) „Elta“ zaprzecza wiadomości, podane przez „Rytasa“ o przerwaniu rokowań z

rządem sowieckim w sprawie umowy handlowej.

Sytuacja na Litwie w oświeceniu prasy łotewskiej.

RYGA, 26. X. (Ate.) „Rigasche Rundschau“ zamieszcza korespondencję z Kowna, która w bardzo niepomyślnych słowach opisuje sytuację wewnątrz na Litwie.

Ciągłe odkładanie terminu referendum świadczy, iż stronnictwo rządowe tautininków nie jest pewne sytuacji mimo, iż w kraju panuje stan wojenny, surowa cenzura i zmonopolizowanie w rękach rządu aparatu administracyjnego. Walka z opozycją staje się coraz cięższa. W ciągu 10 miesięcy rząd wykopał między grupą rządową opozycją przepaść nie do przebycia. Wszelkie nadzieje kompromisowi zawiodły. Nieprzejednane stanowisko rządu, który odrzuca kompromis z opozycją, tłumaczy się zachowaniem kół wojskowych, które

re dokonały przewrotu i słyszeć nie chcą o porozumieniu z opozycją.

Do tej ciężkiej sytuacji politycznej wewnątrz kraju dołącza się brak kredytów, których Litwa nie może uzyskać zagranicą, dopóki wewnątrz kraju położenie polityczne znajduje się pod znakiem zapytania.

Rząd niemiecki wywierał liczne presje, chcą uzyskać ustępstwa w sprawie Kłajpedy i mieć pewność nieprzejednanej polityki Litwy wobec Rosji. Rząd litewski, w celu uniknięcia koncesji rząd niemiecki, w celu uniknięcia dła wywozu była litewskiego, zadając ciężki cios życiu gospodarczemu Litwy.

Stosunki na Litwie — kończy korespondencja — stają się coraz bardziej naprężone. Konieczna jest radykalna zmiana.

Proces polityczny.

RYGA, 26.X. (Ate.) „Jaunakas Zinas“ donosi z Kowna, że w najbliższych dniach rozpocznie się tam proces polityczny za działalność antypaństwową przeciw-

ko 8 osobom, które staną przed sądem wojennym.

Pośród oskarżonych znajduje się 3 nauczycieli i kilku wojskowych.

Rewizja w redakcji „Echa“.

KOWNO, 26.X. (Ate.) Wnocy z 25 na 26 dokonano rewizji w redakcji rosyjskiego dziennika

„Echo“. Zabrano szereg dokumentów.

Nowe rewizje.

RYGA, 26.X. (Ate.) „Jaunakas Zinas“ donosi z Kowna, że w ciągu ostatnich dni dokonano szeregu rewizji pośród leaderów

Chrz.-Demokracji. Między innymi dokonano rewizji u Bistrasa i Krupowicziusa

Sprawa wysiedlonych przez Polskę.

KOWNO, 26.X (Ate.) Litewska Agencja Tel. donosi, iż na skargę rządu litewskiego z powodu wysiedlenia z Polski 12 obywateli litewskich—Sekretarjat Ligi Narodów odpowiedział, że jeżeli rząd litewski sobie tego życzy, to skarga ta będzie umieszczona na porządku

dziennym najbliższego posiedzenia Ligi Narodów.

Jednocześnie Litewska Agencja Tel. zaprzecza pogłoskom, jakoby wysiedleni obywatele litewscy wyjechali do Kowna. Znajdują się oni jeszcze w jednej ze wsi na pograniczu polsko-litewskim.

Wysiedleni księża litewscy zabiegają u Ojca Świętego.

KOWNO, 26.X. (tel. wł.) „Elta“ podaje, że księża wysiedleni w liczbie 12 w swoim czasie z „okupowanej Litwy“ zwrócili się do Ojca Świętego z prośbą, by wziął ich pod swą opiekę, któraby umożliwiła pełnienie im ich obowiązków.

To „pełnienie ich obowiązków“ „Elta“ rozumie w ten sposób, żeby wysiedleni księża mogli powrócić do Polski.

„Modlitwa Wileńska“ w szkołach litewskich.

KOWNO, 26. (tel. wł.) Jak podaje „Rytas“ w paru szkołach litewskich wprowadzono nowy sposób powitania: nauczyciel przed rozpoczęciem lekcji zwraca się do uczniów ze słowami: „Uciemiężone Wilno“, na co uczniowie odpowiadają: „Pracujemy nad odzyskaniem Wilna“.

Niezależnie od tego ukazała się „Modlitwa Wileńska“, którą księża, idąc z kolumną mają rozpowszechniać w tysiącach egzemplarzy w najbardziej zapadłych zakątkach Litwy. Taż „Modlitwa Wileńska“ ma być odmawiana przed każdym rozpoczęciem lekcji w szkołach zamiast paclerza.

Wiadomości polityczne.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Marsz. Rataj odbył wczoraj konferencję z w.-marsz. Daszyńskim w sprawie otwarcia sesji budżetowej.

W kołach parlamentarnych panuje przekonanie, że sesja otwarta zostanie dnia 3 listopada.

Wiadomości zamieszczone w części prasy o rzekomym sporze między ministrem Rolnictwa, a ministrem Reform Rolnych nie odpow. prawdzie.

Okólnik w sprawie zakładania koleż i zrzeszeń młodzieży szkolnej.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Władze szkolne otrzymały od p. ministra Oświaty okólnik w sprawie zakładania koleż i zrzeszeń młodzieży szkolnej.

Na mocy tego zarządzenia wszelkie koleż i zrzeszenia młodzieży szkolnej mają powstawać jedynie z zezwolenia władz szkolnych i grupować się na terenie danej szkoły, a w wyjątkowych wypadkach na terenie szkół wielu. Do takich koleż międzyszkolnych mają być zaliczone koleż sportowe i drużyny harcerskie.

Inspekcja min. Składowego w woj. nowogródzkim.

(Telefon. od wł. kor. z Warszawy).

Inspekcja zarządzona przez p. ministra Składowego w województwie nowogródzkim ujawniła w Nowogródku, Wołyźnie i Wiśniewie rażące braki pod względem sanitarnym i stwierdziła nieprzestrzeżenie elementarnych zasad porządku, — co zmusiło p. ministra do udzielenia nagany burmistrzowi m. Nowogródka i staroście w Wołożnie.

Zniżka kursu papierów niemieckich.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Z Paryża donoszą, iż w wyniku ujemnego wrażenia, jakie wywołały debaty w sprawie planu Davosa na marginesie ostatniego memorandum agenta reparacyjnego, kurs papierów niemieckich na giełdzie nowojorskiej uległ onegdaj podobno silnej niżce.

W kołach giełdowych nowojorskich panuje pogląd, iż obecnie amerykański rynek finansowy nie może już wchodzić w rachubę dla subskrypcji dalszych pożyczek niemieckich.

Przyjęcie prochów Bema na Węgrzech.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Budapeszteński komitet Bema dowiedział się, że niedługo przybędzie transport z prochami Bema do Ojczyzny, przystąpił natychmiast do czynności przygotowawczych. Na posiedzeniu komitetu, na którym przyjął generał zbrojmistrz baron Jerzy Balazs omówiono program przewidzianych uroczystości dla uczczenia zwłok wielkiego wodza-bohatera na ziemi węgierskiej, w drodze z Alepo z dalekiej Turcji do Polski. Po dyskusji, w której zabierali głos baron Albert Nyary, Ferdynand Leon Miklossy, Geza Kacziary radca ministerstwa i Albert Brandenstein baron postanowiono 10-go grudnia, w dniu śmierci Bema urządzić krajową uroczystość pamiątkową. W końcu poproszono generała zbrojmistrza, barona Jerzego Balazsa, aby historyczny odczyt który wygłosił o słynnej działalności wojennej Bema w Siedmiogrodzie przesłał do polskiego Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Rozporządzenie Prezydenta o emigracji.

(Pat.)

WARSZAWA, 26.X. (Pat.) W Nr. 89 Dziennika Ustaw ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października o emigracji. Wchodzi ono w życie po upływie dwóch miesięcy od daty ogłoszenia, zatem w dniu 15 grudnia r. b.

Rozporządzenie o emigracji, opierając się na długoletnim doświadczeniu, wprowadza nowe normy regulowania ruchu emigracyjnego i opieki nad wychodźcami, dając Urzędowi Emigracyjnemu należyte podstawy prawne w tym zakresie.

Uczenie prochów Nieznanego Żołnierza.

(Pat.)

WARSZAWA, 26.X. (Pat.) W związku z projektowaną na dzień 1-go listopada b. r. manifestacją narodową ku uczczeniu prochów Nieznanego Żołnierza w Warszawie p. minister Wyznań Religijnych i O. P. zarządził, by w oddaniu hołdu wojownikom o młodość Ojczyzny wzięła udział młodzież szkolna.

Kino-teatr „HELIOS“, ul. Wileńska 38.

Dziś! UROCZYSTA PREMIERA! Wielkie święto sztuki polskiej! Najnowsze arcydzieło ze „Złotej Serji Polski“ 1927 roku.

„USMIECH LOSU“ Wielki dramat SERC p/g głośnej sztuki Wł. Perzyńskiego. W rolach głównych najpopularn. gwiazda ekranu polskiego

Jadwiga SMOSARSKA, mistrzowie scen warszawskich K. JUNOSZA-STĘPÓWSKI, Józef Węgrzyn i M. Balcerkiewiczówna oraz Downunt, Pawłowski, Eugenjusz Bodo, R. Gierasiński i inni.

Tancerki SIOSTRY HALAMA.

Rzecz dzieje się w Warszawie, Krakowie, Zakopanem i na wsi. W ciągu 2-eh mies. film „Uśmiech Losu“ w 3-eh kinach stołey — „Palace“, „Splendid“ i „Apollo“ zdobył 600,000 widzów, a wiec kto tylko mógł, widział ten szlagier sezonu.

Uprasza się Sz. Publiczność o przybycie na początki seansów o godz. 4, 6, 8 i 10 wiecz. 5598

Dokoła lotewsko-sowieckiego traktatu.

RYGA, 26. X. (Pat.) Podczas dalszych debat w Sejmie litewskim Spraw Zagranicznych Zeelens wystąpił w obronie traktatu handlowego lotewsko-rosyjskiego, z punktu widzenia konieczności poprawy bilansu handlowego Łotwy przez powiększenie eksportu produktów rozwijającego się przemysłu. Minister wywołał, iż Związek Sowiecki jest najważniejszym rynkiem dla przemysłu lotewskiego. Poza udzieleniem zamówień na wytwory przemysłu lotewskiego rząd sowiecki się zobowiązał do wysyłki drogą tranzytową przez koleje i porty lotewskie 200.000 tonn artykułów eksportowych. Traktat lotewsko-sowiecki nie wywoła, zdaniem ministra, nieporozumień w stosunkach gospodarczych z innymi państwami sąsiednimi i nie okaże się szkodliwym dla sprawy realizacji unii celnej lotewsko-estońskiej.

Następny mówca leader Związku Włościańskiego Ulmanis krytykował ostro projekt zawarcia traktatu z Sowiecami z punktu widzenia gospodarczego, wyrażając przekonanie, że przywileje celne przyznane Rosji okazały się szkodliwe dla interesów, zwłaszcza rolnictwa i zmniejszą dochody państwa, nie ma zaś żadnej gwarancji, że obiecane zamówienia rosyjskie będą zrealizowane.

W kołach politycznych sądzą, że traktat lotewsko-sowiecki będzie dziś ratyfikowany przez Sejm większością kilku głosów.

Traktat został przegłosowany.

RYGA, 26. X. (Pat.) Na południowym posiedzeniu Sejmu lotewskiego trwały w dalszym ciągu burzliwa dyskusja na temat ratyfikacji lotewsko-rosyjskiego traktatu handlowego. Po wystąpieniu arcybiskupa rosyjskiego Joana, który zarzucił lotewskim socjaldemokratom ich nielegalne stosunki z bolszewikami, na lewicy podniosła się nieopisana wrzawa, tak, iż posiedzenie zostało na pół godziny przerwane.

Po godzinnej przerwie posiedzenia arcybiskup Jean zakończył swą mowę; wkrótce potem zakończyła się ogólna dyskusja nad projektem ustawy o ratyfikacji traktatu handlowego lotewsko-sowieckiego. Następnie referencje komisji do prowadzenia rokowań o traktaty gospodarcze, oraz komisji finansowej zabierali głos, broniąc traktatu przeciwko zarzutom opozycji.

Sejm przystąpił do imiennego głosowania. Za ratyfikacją traktatu głosowali 52 posłowie: socjaldemokraci i mniejszości narodowe (z wyjątkiem Polaków, 1 Niemca, 2 Rosjan) oraz 5 deputowanych centrum i jeden poseł prawicy.

Przeciwko traktatowi głosowało 47 posłów z prawicy.

Treść traktatu.

RYGA, 26.X. (Pat.) Treść lotewsko-rosyjskiego traktatu handlowego w głównych punktach jest następująca: Właściwy traktat handlowy reguluje na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania stanowisko, prawa i ochronę osób fizycznych i prawnych obu stron.

Także sama klauzula największego uprzywilejowania ma również zastosowanie w zakresie obrotu towarowego, żegluga, komunikacji kolejowej tranzytu oraz stosunków konsularnych między obu państwami. Położenie i uprawnienia sowieckiej misji handlowej na Łotwie zostały uregulowane analogicznie do postanowień niemiecko-rosyjskiego traktatu handlowego.

Traktat ustanawia, jurysdykcji i postanowieniem podatkowym Łotwy. Traktowanie, wychodzące po za rami klauzuli największego uprzywilejowania, zostało zastrzeżone dla obu państw w stosunku do Estonji, Litwy i Finlandji. Ponadto Rosja zachowuje nadal w mocy klauzulę o specjalnym uprzywilejowaniu ościennych państw azjatyckich.

Drużga część traktatu przedstawia specjalną konwencję celną, w której obie strony wzajemnie sobie gwarantują zniesienie ceł na białe szereg towarów eksportowych. Konwencja celna połączenia jest z warunkiem, że eksport lotewski do Rosji sowieckiej musi osiągnąć rocznie wartość co najmniej 40 milionów latów, równych złotemu frankom.

Pozatem do traktatu jest przyłączony jako aneks wykaz minimalnych zamówień sowieckich i zakupów. Jednocześnie rząd sowiecki zobowiązał się do przesłania tranzytem przez Łotwę w kierunku zachodu co najmniej 200 tys. tonn towarów rocznie. Ilość ta ma wzrastać z każdym rokiem o 10 proc. Traktat zawarty został na lat 5.

Wrazie potrzeby każda z obu stron ma prawo wypowiedzieć traktat najwcześniej w rok po jego wejściu w życie.

Przedstawiciele Polski na kongresie chirurgów wojskowych w Ameryce.

NOWY-YORK, 26.X. (Pat.) Gen. Stanisław Rouppert i pułk. Zakliński wzięli udział w kongresie amerykańskich chirurgów wojskowych w Carlisle w Pensylwanji. Przy tej sposobności gen. Rouppert złożył wieniec świeżych kwiatów na tablicy upamiętniającej ofiary i poświęcenia członków amerykańskiego korpusu medycznego podczas wojny światowej. Następnie gen. Rouppert wzięł udział w obchodzie 10-letniej rocznicy zorganizowania polskiej armji w Ameryce. Uroczystość odbyła się w Bouffalio przy udziale 10.000 Polaków. Gen. Rouppert wygłosił przemówienie, w którym powołując się na dawną przyjaźń polsko-amerykańską wezwał rodaków do okazania ich przybranej Ojczyźnie tej samej niewzruszonej lojalności, której tyle dowodów dał Polsce. Wobec gwarant obaj oficerowie byli na białekcie wspaniałym na ich cześć.

Ostatnie wiadomości o katastrofie.

RIO DE JANEIRO, 26.X. (Pat.) Ostatnio nadeszły wiadomości, stwierdzające, że na pokładzie okrętu „Principessa Mafalda“ jechało 1600 podróżnych, po większej części emigrantów do Argentyny. Statek miał 9.510 tonn pojemności. Zbudowany został w roku 1908 w Genui, należał do towarzystwa Navigazioni Generale Italiano. Z 720 uratowanych pasażerów 120 zabrał parowiec francuski „Formosa“, innych zabrały statki brytyjskie „Radioline“, „Empire Star“, i niemiecki „Atenia“.

W Lecznicy D-ra Dembowskiego

Aleja Róż 9, róg Matej Pohulanki od dnia 1 listopada r. b. zostaje otwarty Zakład położniczo-ginekologiczny

Doktorów: A. Karnickiego, J. Dobrzańskiego i A. Erdmanowej. 5587-2

Zwyczajne Walne Zebranie

ZWIĄZKU LEGJONISTÓW POLSKICH W WILNIE

odbędzie się dnia 28 października o godz. 7 wiecz. w lokalu Rady Wojewódzkiej Osadników ul. Jagiellońskiej 3, m. 33. ZARZĄD.

Nowe oświadczenie Tymcz. Komitetu Litewskiego

w sprawie zatargu polsko-litewskiego.

Dnia 23 bm. Wileński Tymcz. Komitet Litewski rozpatrywał ponownie sprawę wytworzonej na skutek ostatnich wypadków sytuacji i w wyniku ogłosił w imieniu miejscowego społeczeństwa litewskiego powtórne oświadczenie, podpisane przez prezydium Komitetu.

W oświadczeniu ten Komitet Litewski, stwierdzając na wstępie, iż społeczeństwo litewskie stanowi mniejszość narodową, uważa, że wszystkim mniejszościom narodowym powinna przysługiwać pełna swoboda narodowa nietylko w Polsce, ale i na Litwie. Wytworzony stosunek pomiędzy Polską a Litwą odezwa nazywa nienormalnym i uważa, iż nielikwidowanie ostatnio wytworzonej sytuacji, powstałej

wskutek represji litwy i retorsji ze strony Polski stwarza precedens, z którego będą korzystały wszystkie elementy szowinistyczne.

W końcu oświadczenia jego inicjatorzy piszą, iż w rządzie litewskim i w podległych mu organach, prowadzących akcję polityczną, Litwini miejscowi udziału nie biorą i chcą, by spór polsko-litewski był zlikwidowany drogą pokojową, zadowalniając jednocześnie aspiracje narodowe wszystkich mieszkańców tego kraju, jednak z warunkiem, by Litwini zamieszkujący oddawna centrum b. Wielkiego Księstwa Litewskiego, mieli prawo utrzymać swoją narodowość i prowadzić w swoim języku pracę kulturalną.

Pogwałcenie paktu Ligi Narodów.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

Informujemy się, iż wśród kierowniczych czynników naszej dyplomacji panuje przekonanie, że Litwa w swej deklaracji do Ligi Narodów pogwałciła paragraf 10 paktu Ligi. Nie można bowiem — zdaniem tych czynników — będąc w stanie wojny z sąsiadem i nie uznając jego granic, składać jednocześnie na niego skargę do Ligi Narodów.

Również — zdaniem powyższych czynników — zanim najwyższa instytucja, t. j. Liga Narodów nie zajmie się sprawą decyzji litewskiej — stanie się nieodpowiednim rozpatrzenie sprawy i użycie odpowiednich środków przez wielkie mocarstwa.

Kurator Okręgu Szkolnego Wileńskiego w sprawie szkolnictwa litewskiego.

Jak wiadomo, onegdaj kurator Okręgu Szkolnego Wileńskiego dr. Ryniewicz udał się w sprawach służbowych do Warszawy.

W drodze powrotnej zostaliśmy poinformowani, iż podczas służbowego zainicjowania spraw, dotyczących Wileńskiego Okręgu Szkolnego, poruszył p. Ryniewicz w Ministerstwie Oświaty sprawę powszechnego szkolnictwa litewskiego powszechnego.

W ten sposób sprawę powszechnych szkół litewskich w Wilnie i na prowincji zostanie ostatecznie zatwierdzona po powrocie p. kuratora, który nastąpi we czwartek, lub najpóźniej w piątek 28 b. m.

Uczniowie litewscy proszą o otwarcie zamkniętego seminarjum nauczycielskiego.

W dniu wczorajszym rozesłała się po Wilnie pogołoska o „demonstracji“ przed gmachem Kuratorium Wileńskiego Okręgu Szkolnego uczniów litewskiego seminarjum nauczycielskiego, którzy domagali się otwarcia zamkniętego przez władze seminarjum.

W związku z tem zwróciliśmy się do wizytatora seminarjów p. Szulczyńskiego, prosząc o wyjaśnienia.

Jak się okazało, żadnych demonstracji nie było.

Uczniowie litewscy zachowywali się zupełnie spokojnie.

Przybyli oni w ilości około 100 przed gmach Kuratorium, wysyłając delegację, złożoną z 3 osób do p. wizytatora Szulczyńskiego.

Delegacja po wyjaśnieniach p. Szulczyńskiego, iż uczniowie, nie stanowią osoby prawnej, nie mogą interwenjować w sprawie zamkniętego seminarjum i że uczynić to może jedynie T-wo „Rytas“, rozesłał się w całkowitym porządku.

Policja w sprawie tej zupełnie nie interwenjowała.

Okoliczność, iż w momencie rozchodzenia się uczniów seminarjum ulicą Wolana przejeżdżało 6-ciu konnych policjantów, została wykorzystana w sposób zupełnie niewłaściwy przez jedno z pism wileńskich, które zakomunikowało swym czytelnikom o „niebawym“ demonstracjach uczniów litewskich, których „aż policja musiała rozprasać“.

Rewizja w oddziale T-wa „Rytas“ w Poszumieniu.

W tych dniach organa policji politycznej dokonały z rozkazu władz sądowych szczegółowej rewizji w oddziale T-wa „Rytas“ w Poszumieniu.

Rewizji dokonano w bibliotece T-wa, gdzie, według otrzymanych przez władze informacji, znajdowały się w znacznej ilości broszury i książki o treści agitacyjnej i antypaństwowej.

Policja opieczętowała i zabrała 320 egzemplarzy broszur niedozwolonych, pochodzących z Litwy.

Udaremnione machinacje litewskiej straży granicznej.

W dniu wczorajszym oddziały litewskiej straży granicznej stacjonujące na odcinku granicznym naprzeciw Mejszaży uściłowały w sposób podstępny przerzucić nielegalnie na naszą stronę, bez uprzedniego porozumiewania się z władzami polskimi, 6 osób, których nazwiska dotychczas nie zostały ustalone.

W tym celu litewska straż graniczna dokonała szeregu manewrów. Machinacje te zostały całkowicie udaremnione, a dziesięciu funkcjonariuszy K. O. P. przerzucenie uniemożliwiono.

Organizacja band dywersyjnych po stronie litewskiej.

Według nadeszłych na pogranicze polsko-litewskie wiadomości, do Szyrwint położonych (po stronie litewskiej, przybył w tych dniach znany organizator band jeszcze z roku 1921—22, niejaki Staniewski, występujący pod pseudonimem „Kiapuras“. Staniewski, b. żandar litewski, podczas ofensywy bolszewickiej na Polskę w roku 1920, dokonał szeregu napadów na ludność i oddziały ochotnicze polskie pod Oranami, za co mianowany lejtenantem, a ostatnio na własną prośbę przydzielony jako instruktor do Centrali Organizacji Szaulisów w Kownie.

Przybycie Staniewskiego do Szyrwint pozostaje w związku z ostatnim rozkazem Centrali Szaulisów w sprawie organizacji wywiadu wewnętrznego, granicznego i organizacji band.

Staniewski ma zorganizować szereg wypadów dywersyjnych na Polskę. Grupy dywersyjne tworzone będą z 4 do 6 osób. Do band wcielani będą członkowie organizacji szaulisów, którym na Litwie grozi kara więzienia za przestępstwa kryminalne.

ś. p.
Major Władysław Dąbrowski

W cichem wiejskim ustroniu w majątku Podolszczyzna pow. dziesięńskiego w dn. 21 m. b. odszedł z tego świata jeden z bohaterów—obrońca Wilna i Ziemi Wschodnich ś. p. major Władysław Dąbrowski. Był on osobistością dobrze znaną tutaj u nas i w Warszawie, który dorzucił wawrzynów do oświetlenia sławy oręża polskiego i w dziejach historii zajmie jedną z chlubniejszych kart. Po rozbrojeniu i Korpusu powraca do Wilna, gdzie na schyłku niemieckiej okupacji staje wraz ze swym dzielnym bratem rotmistrzem Jerzym na czele garstki odważnych, z którymi zaczyna walkę z jednej strony z bolszewikami, a z drugiej strony z Niemcami; zdobywa tutaj w Wilnie na ulicy Wroniej (obecnie Dąbrowskiego) gniazdo bolszewickie. W pierwszych dniach stycznia 1919 roku pod przewagą sił bolszewickich opuszcza Wilno i tylko zawdzięczając niespożytej osobistej energii nie upadł na duchu i zachowując starą tradycję rycerską nie daje się rozbroić Niemcom i w niesłychanie ciężkich warunkach przedostaje się do Wojsk Polskich, jednocześnie zajmując Brześć n. Bugiem i stacją Linowo, gdzie znajdowały się składy amunicji całej niemieckiej armji na Wschodzie. Zawdzięczając tylko braciom Dąbrowskim dostaje się do rąk Polskich niesłychanie wielki zapas amunicji. W Brześciu zawiera kontakt z Wojskiem Polskiem—z Podlaską Dywizją, gdzie otrzymuje trudne zadanie posuwania się naprzód na Baranowice, które zdobywa i Melanowice, gdzie zdobywa i Melanowice, Naczelnemu Wodzowi Marszałkowi Piłsudskiemu w dniu 19 marca 1919 roku, że Baranowice są zdobyte. Dalej oddział zmagają się wciąż w walkach: pod Snowem (w nieświeżem), dalej pod Mińskiem i Berezyną. W czasie odwrotu w 1920 roku otrzymuje rozkaz formowania pułku kawalerji—211 pułku ułanów, z którym wstrzymuje odwrót korpusu bolszewickiego Gaja-Chana w Płockiem, bierze udział w wyprawie na tyły bolszewickie w grupie jazdy podpułk. Nieniewskiego, gdzie zdobywa most na Niemnie pod Druskienkami i otwiera drogę dla naszego wojska na Lidę—Mińsk. W dn. 9 października 1920 roku przechodzi wraz z pułkiem pod rozkazy gen. Żeligowskiego i walczy o Wilno i Wileńszczyznę.

Z całej Polski.

Straszny wypadek w elektrowni miejskiej w Kaliszu.

KALISZ, 26.X. (Pat.) Onegdaj o godz. 20 m. 10 w elektrowni miejskiej w Kaliszu pękło koło rozpedowe wagi 13.000 kilo przy nowoustawionym motorze „Diesela“. Części koła odrzucone siłą odśrodkową przebiły sufit w hali maszyn i dach elektrowni, poczem padając zaryły się głęboko w ziemię.

Morderstwa pod Łodzią.

ŁÓDŹ, 26.X. (Pat.) Wczoraj rano na drodze z kolonii Cyganka pow. łódzkiego w pobliżu wsi Grabieńca zostali zabici przez nieznaną sprawców: rzeźnik Józef Jaskólski i wóznica Antoni Tomaszewski. Jaskólskiemu zrabowano 500 zł. Policja wszczęła natychmiast posąg.

Łódź, 26.X. (Pat.)

Nocy wczorajszej w pow. brzezińskim nieznan sprawcy dokonali morderstwa na rodzinie Fryderyka Klema, składającej się z 4 osób. Władze śledcze z Łodzi wszczęły dochodzenie.

PRZEGLĄD BAŁTYCKI.

FINLANDJA.

Polsko-finlandzkie stosunki handlowe.

(Ciąg dalszy).

Wydów z Finlandji do Polski podzielony na poszczególne artykuły wywozowe, przedstawia się w sposób następujący:

	kg.	marek fińskich
tektura	110.000	211.500
Papier	—	64.000
skóry bydłce	54.977	494.800
szpulki	26.480	226.500
inne wyroby drzewne	—	16.300
wirówki do mleka	10.217	267.071
kamienie do toczenia	27.984	106.244
kleje i kalafonia	37.061	152.000
towar zbiorowy	—	82.542
razem fmk.	1.620.957	

Statystyka zaś wywozu z Finlandji do Gdańska przedstawia się jak następuje:

	kg.	marek fińskich
ser	5.714	105.750
skóry	66.383	1.093.865
zapatki	11.934	176.082
towar zbiorowy	—	88.715
razem fmk.	1.464.412	

Obecnie po podaniu dokładnych liczb dotyczących polskiego wywozu i przywozu do Finlandji, należy poczynić szereg uwag dotyczących poszczególnych towarów, stanowiących przedmiot tegoż importu.

Węgiel. Ogólna ilość konsumpcji węgla w Finlandji możemy wyznaczyć z liczb jej importu, który z roku na rok małym tylko podlega wahaniom. W roku 1925 import ten stanowił 611.929 tonn, czyli około 51.000 tonn miesięcznie. Pomimo strajku górników angielskich, sprowadzony w roku 1926 przez Finlandję węgiel wyraził się jednak liczbą 567 tysięcy tonn.

Import do Finlandji węgla odbywa się przeważnie w miesiącach letnich i wyłącznie drogą morską. Prawie 50 proc. całego przywozu węglowego kierowany jest do Helsingforsu; następnie większe ładunki kierują do portów Hangö i Abo (mniej więcej po 10 proc. całkowitego przywozu).

Odbiorcami węgla w Finlandji, w kolejnym ukłasyfikowaniu wysokości ich konsumpcji są: państwowe koleje, marynarka handlowa, konsumenci prywatni (związki spółdzielcze i importowe firmy handlowe: A. B. Kollimport, Wiktor Ek A. B. i t. p.), przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, przemysł i flota wojenna.

W roku 1926 polski węgiel, rzecz można, poraz pierwszy ukazał się na rynku fińskim, dzięki zrozumieniu przez władze państwowe oraz przedsiębiorstwa polskie tych wyjątkowych koniunktur, jakie wytworzył na całym szeregu rynków strajk górników angielskich.

Jakkolwiek wywóz ten został zorganizowany umiejętnie i szybko, jednak intensywność jego nie mogła zostać rozwinięta w całej pełni na skutek nieprzystosowania

urzędów portowych Gdyni i Gdańska do tak wzmoczonego wywozu. Dlatego też importerzy fińscy w początkach uskarżali się często-kroć na niewykonywanie dostaw i ich opóźnianie się. Z końcem roku jednak skargi te wszystkie ucichły, co daje dobre świadectwo sprawnej już obecnie organizacji eksportu węgla polskiego nad Bałtykiem. Rezultaty osiągnięte w tej dziedzinie na rynku Finlandji muszą być uważane za bardzo dodatnie, jeśli weźmiemy pod uwagę, iż rok 1926 był przecież faktycznie pierwszym okresem wprowadzenia węgla polskiego do Finlandji.

Sądząc ze statystyk fińskich, które wykazują 81.216 tonn, zadeklarowanych z Polski oraz 50.512 tonn z Gdańska. Wnioskować możemy, iż import węgla polskiego w ilości 131,728 tonn stanowi blisko 25 proc. ogólnego przywozu węgla Finlandji w roku 1926.

Konkurentami Polski w dostawie węgla do Finlandji w omawianym roku były Niemcy, które eksportowały 252.830 tonn różnych gatunków węgla, wartości 73.292 tysięcy marek fińskich; Anglia — 100.602 tonn, wartości 22.960 tysięcy marek fińskich i Holandia — 74.748 tonn, wartości 19.114 tysięcy marek fińskich.

Zaznaczyć w końcu należy, że mimo osiągniętych w dziedzinie wprowadzenia węgla naszego na rynek fiński rezultatów, nie można uważać, by węgiel polski był już na stałe i poważnie w Finlandji wprowadzony. Pozytywne rezultaty zależeć będą od intensywnych wysiłków, skierowanych zarówno ku utrzymaniu stosunku obecnego jak i do jego spotęgowania.

Jakkolwiek węgiel polski wyrobił sobie coś do swego gatunku pierwszorzędnej marki, będąc stawianym wyżej od normalnie dostarczanych Finlandji gatunków węgla angielskiego — niemniej jednak należy się liczyć zawsze na przyszłość z tem, iż przyzwyczajeni do cen i gatunków angielskich konserwatywni kupcy fińscy, niechętnie godzą się na słuszenie wyższe nieco ceny lepszego jakościowo węgla polskiego, tembardziej że ceny frachtów polskich są ciągle jeszcze wyższe od angielskich, na skutek tego, iż statki angielskie posiadają gwarancje ładunków powrotnych (drzewo różnych gatunków a przeważnie kopalniaki).

Dlatego też wysiłki polskie zmierzające do utrzymania i zwiększenia dotychczasowego poziomu importu węgla polskiego na rynek fiński muszą być prowadzone stale i konsekwentnie, co nie będzie rzeczą łatwą ze względu na wysiłki czynione w okresie postrajkowym przez Anglię, prowadzącą wprost politykę dumping'owych cen.

Nafta i produkty naftowe. Zużycie przez Finlandję nafty i produktów naftowych, wynikające z przywozu tych artykułów, przedstawia się na okres ostatnich 2 lat jak następuje:

	Ilość w tonnach		Wartość w tys. fmk.	
	1926	1925	1926	1925
Ropa naftowa	11.899	9.461	11.675	10.173
Nafta	30.168	28.599	37.640	33.851
Benzyna, gazolina	27.847	28.574	83.045	90.290
Oleje i smary	10.158	9.349	30.276	30.809
Parafina	873	780	4.879	4.448

Przy dostarczaniu Finlandji nafty i produktów naftowych dominują Stany Zjednoczone A. P. Największym importem jest amerykańsko-fińskie towarzystwo „Nobel-Standardt in Finland”, które faktycznie jako filija amerykańskiego „Nobel Standardt” w pierwszym rzędzie ma na widoku handlowe interesy amerykańskie i sprzedaż własnych produktów naftowych. Drugim większym importem nafty do Finlandji jest „Nazut”, który związany jest ze znaną firmą „Scheel & Co”. Powyższe dwie firmy działają w porozumieniu. Dotychczas nafta rosyjska słabo bardzo jeszcze dociera przez granicę lądową do Finlandji i nie wytwarza poważnej konkurencji.

Nafta przeważnie przybywa z Ameryki i na ten produkt Polsce konkurować jest trudniej, z powodu braku stosownego urządzenia, zbiorników i potrzebnych na ten cel inwestycji. Natomiast wszelkiego rodzaju oleje, jak naprz., olej

gazowy, oleje maszynowe, olej wrzecionowy, następnie benzyna lotnicza i parafina, z łatwością konkurują z Ameryką.

W stosunku jednak do oleju gazowego i olei różnych, zaznaczyć należy, że poszukiwany jest towar o wysokim punkcie zamarzania, stosownie do fińskiego klimatu. Olej gazowy również musi być dostosowany do motorów używanych w Finlandji. Duży popyt egzystuje na benzynę frakcyjną o ciężarze 0,720—0,730, oraz benzynę lotniczą lżejsze.

Mimo doskonałych koniunktur na produkty naftowe w Finlandji, polskie produkty te nie figurują na omawianym rynku z podaniem ich źródła pochodzenia z powodu ciągłego braku decyzji u naszych konkurentów naftowych, zmierzającej ku poczynieniu w tym celu inwestycji. Firmy te w sprawie zbytu swych artykułów na rynku fińskim idą po linii najmniejszego oporu i porozumiewają się ze wspomnia-

Hodowla w Finlandji.

Hodowla w Finlandji stoi na wysokim poziomie, co warunkowane jest znacznymi zasobami łąk i pastwisk. Stan inwentarza żywego, który podczas wojny został znacznie uszczuplony, obecnie już ilościowo przekracza bardzo normy przedwojenne. Upada jedynie hodowla renów, których Finlandja w północnych swych częściach posiadała przed wojną 125.724 sztuki. Hodowla koni, prawie wyłącznie typu miejscowego, chociaż i nie zatrzymała się w swoim rozwoju, jednak ucierpiała bardzo, skutkiem kompletnego niemal wstrzymania wywozu do Rosji i braku nowych rynków. Hodowla zaś nierogacizny i drobiu nie osiągnęła stosunkowo w Finlandji zbyt wielkiego rozwoju.

Ostatnia statystyka inwentarza żywego w Finlandji datuje się z dnia 1 września 1925 roku i przedstawia się jak następuje:

	przeciętna rok 1925 w okresie 1921/1925
ogierzy	10.274 10.442
wałachy	141.306 137.870
klacze	183.769 181.493
młodzież od 1—3 lat	43.895 45.071
młodzież poniżej roku	22.420 24.259
ogólna ilość buhaje powyżej 2 lat	401.664 399.135
buhaje poniżej 2 lat	22.115 22.116
krowy	50.174 51.077
cielęta	1.295.492 1.268.027
	502.822 505.818

ogólna ilość owce 1.870.603 1.877.035
kozy 1.451.084 1.535.807
świnie 11.767 11.685
reny 378.383 377.744
kury 61.438 59.964
inne ptactwo 1.238.825 1.137.299
domowe 9.392 9.708
ule 13.141 12.797

Procentowy stosunek młodzieży do dorosłego inwentarza żywego stanowił: dla koni 16,5; dla bydła rogatego 29,6; dla owiec 34,3 oraz dla świń 56,0.

Przeciętna zaś ilość młodzieży w stosunku do matek stanowiła: na 100 matek—12,2 zbiegati, 22,2 cieląt oraz 212,2 świń.

W stosunku zaś do ludności oraz ilości ziemi uprawnej i inwentarza żywego Finlandji przedstawia się jak następuje:

na 100 mieszkańców Finlandji w roku 1925 przypada: 12,4 koni; 52,0 krow; 41,1 owiec; 0,4 kóz; 8,6 świń oraz 2,1 renów.

Na 100 hektarów roli przypada w tymże roku: 17,0 koni; 71,4 krow; 56,4 owiec oraz 11,8 świń.

Produkcja hodowli w roku 1926 została oszacowana na 6.500 milionów marek fińskich w porównaniu z rokiem 1924, który wykazał 6.300 milionów marek fińskich oraz wobec 6.400 milionów f. mk. w r. 1925.

Całkowita zaś produkcja rolnictwa brutto Finlandji w ostatnich trzech latach wykazywała następujące liczby: w roku 1924 około 10.850 milionów marek fińskich; w roku 1925—około 11.500 milj. f. mk. oraz w roku 1926 około 11.200 milionów marek fińskich. Zysk netto został oszacowany w milionach marek fińskich na: 6.100 w roku 1924; 6.509 w roku 1925 i na 6.200 w roku 1926. M. K.

nem wyżej towarzystwem fińsko-amerykańskim „Nobel-Standardt”. Towarzystwo te, celem uniknięcia konkurencji układa się bowiem często z rozmaitymi koncernami, mogącymi stanowić groźbę faktyczną lub zamierzoną, przyjmując po dużych targach pewien kontyngent od tych koncernów na sprzedaż.

Istniejące w Finlandji w ciągu kilku lat ubiegłych towarzystwo polskie sprzedaży nafty, współpracujące z Finami, na skutek wysokich kosztów administracyjnych, znalazło w rezultacie za bardziej korzystne porozumienie się z Noblem w tym sensie, iż odbiera on w Gdańsku pewien określony kontyngent odpowiadający wysokości sprzedanej nafty i produktów naftowych przez to towarzystwo w ciągu ostatniego roku przed likwidacją.

Prócz tego Nobel odkupił po cenie kosztu cały inwentarz, będący poprzednio w posiadaniu polsko-fińskiego towarzystwa.

Ta wygodna napozór transakcja, spowodowała jednak obecnie zupełny zanik świadomości polskiego pochodzenia nafty, sprzedawanej na rynku fińskim. M. K. (D. c. n.)

ŁOTWA.

Porty Łotewskie.

Łotwa jest państwem tranzytowym; miasta portowe jak Ryga, Lipawa, Windawa i Ainaži zawdzięczają rozwój swój głównie handlowi zewnętrznemu dawnej Rosji, a obecnie handlowi tranzytowemu. Znaczenie portów tych na Bałtyku

dokładnie da się określić dopiero później, gdy całkowicie unormują się stosunki handlowe z Rosją. Zestawienia poniżej podane wykazują ogólny ruch w portach Łotwy w latach przed wojną i obecnie.

L A T A.	RYGA.		WINDAWA.		LIPAWA.	
	Ilość okrętów	Ładowność w ton.	Ilość okrętów	Ładowność w ton.	Ilość okrętów	Ładowność w ton.
1911	2776	2.008.858	1215	704.000	—	—
1912	2763	1.948.923	1144	685.000	1546	861.025
1913	2924	2.070.441	—	—	1738	1.077.336
1920	795	216.249	143	26.098	815	223.351

Ruch w portach Łotwy w latach po wojnie przedstawia się następująco:

Lata	Przybyło:		Odpłynęło:	
	Ilość okrętów	Ładowność N-tto w tonn.	Ilość okrętów	Ładowność N-tto w tonn.
1921	2.140	784.780	2.038	774.257
1922	2.878	1.293.515	2.863	1.283.244
1923	3.577	1.443.131	3.571	1.431.500
1924	3.937	1.494.752	3.900	1.488.523
1925	4.117	1.443.682	4.106	1.455.417
1926	3.857	1.441.834	3.854	1.403.143
1927	2.595	1.156.569	2.687	1.114.980
do (I.X)				

Z portów, przez które handel tranzytowy głównie przechodzi jak Ryga; tablica poniżej podana przedstawia ruch okrętów w najbliższych latach ub:

Przybyło do portów:	RYGA		LIPAWA		WINDAWA		AJNAZI	
	Ilość okrętów	Ładowność Netto w tonn.	Ilość okrętów	Ładowność Netto w tonn.	Ilość okrętów	Ładowność Netto w tonn.	Ilość okrętów	Ładowność Netto w tonn.
1925	2379	912.751	972	326.954	610	148.296	156	19.681
1926	2377	889.470	807	298.197	530	204.906	143	19.261
1927	1649	655.578	581	222.577	349	166.994	96	22.938
(do I.X)								

Odpłynęło z portów:	RYGA		LIPAWA		WINDAWA		AJNAZI	
	Ilość okrętów	Ładowność Netto w tonn.	Ilość okrętów	Ładowność Netto w tonn.	Ilość okrętów	Ładowność Netto w tonn.	Ilość okrętów	Ładowność Netto w tonn.
1925	2.380	921.684	959	326.827	613	187.542	154	19.364
1926	2.385	890.511	810	298.805	520	196.225	139	17.602
1927	1.631	700.065	581	221.344	381	172.034	94	21.359
(do I.X)								

Większa więc ilość przybywających i odpływających okrętów przypada na Rygę, zgorą 60%, następnie 25% na Lipawę, reszta na pozostałe dwa porty.

Dymisja łotewskiego min. sprawiedliwości.

RYGA, 26.X (Pat) Według urzędowego oświadczenia potwierdza się wiadomość, że minister

sprawiedliwości Bitti podał się do dymisji, którą prezes Rady Min. przyjął.

Oświadczenie fińskiego min. spraw zagranicznych.

RYGA, 26.X (Ate). Poselstwo fińskie w Rydze ogłasza komunikat, zaprzeczający doniesieniom, jakie ukazały się w prasie łotewskiej, jakoby fiński minister spraw wojskowych miał się wyrazić w wywiadzie prasowym, iż Finlandja jest przychylnie usposobiona do traktatu sowiecko-łotewskiego.

Minister dodaje, iż biorąc pod uwagę sprzeczność zdań, jaką wywołał traktat w ogóle — uchyla się w tej sprawie od wywiadu. Postępowanie Łotwy nie wywrze żadnego wpływu na stosunki fińskie — sowieckie. Minister jeszcze raz zaprzecza, jakoby miał się kiedykolwiek wyrazić przychylnie o traktacie sowiecko-łotewskim.

Według oficjalnego dementi fińskiego min. spraw zagranicznych nigdy podobnego oświadczenie nie

składał.

Minister dodaje, iż biorąc pod uwagę sprzeczność zdań, jaką wywołał traktat w ogóle — uchyla się w tej sprawie od wywiadu. Postępowanie Łotwy nie wywrze żadnego wpływu na stosunki fińskie — sowieckie. Minister jeszcze raz zaprzecza, jakoby miał się kiedykolwiek wyrazić przychylnie o traktacie sowiecko-łotewskim.

Według oficjalnego dementi fińskiego min. spraw zagranicznych nigdy podobnego oświadczenie nie

5518-5

Bilanse Banku Łotewskiego

(w 1000 Łatów)

AKTYWA	14.IX-27	21.IX-27	28.IX-27	5.X-27	PASywa	14.IX-27	21.IX-27	28.IX-27	5.X-27
	Monety w zlocie	23.656	23.663	23.664		23.660	Banknoty w obiegu	28.435	28.891
Waluty	39.925	40.458	43.141	44.998	Kapitał zakładowy	14.385	14.385	14.385	14.385
Monety srebrne	4.032	4.052	4.022	3.985	Kapitał rezerwowo specjalny	2.612	2.612	2.612	2.612
Bilety państwowe i zdawkowe	11.060	10.902	8.715	8.580	Depozyty	2.500	2.500	2.500	2.500
Wkłady terminowe	72.393	72.593	72.239	72.156	R-ki bieżące	12.519	12.534	12.456	12.490
Pożyczki zabezpieczone	54.784	54.639	53.898	54.221	R-ki i depozyty skarbu	47.250	46.798	49.166	51.300
Inne aktywa	14.251	14.405	14.094	14.554	Inne pasywa	97.255	97.006	94.577	93.578
						15.145	15.986	14.410	14.647
	220.101	220.712	219.773	222.154		220.101	220.712	219.773	222.154

Ryga (Riga) jest miastem portowym o olbrzymim znaczeniu tranzytowym, gdyż ze względu na klimatyczny port ten ma przewagę nad innymi północnymi portami Bałtyku. Zawdzięczając posiadaniu własnych rozbiżaczy lodu — port ten w ciągu zimy bywa nieczynny przeciętnie do 30 dni, gdy tymczasem np. port petersburski zamarza przeciętnie na 6 miesięcy rocznie, wymagając dla oczyszczenia lodów daleko droższych rozbiżaczy, pomimo wogóle swej niedostępności w ciągu dłuższego okresu. Zwiększa się znaczenie portu w Rydze również dzięki rzecze Dźwinie. Komunikacja towarowa Dźwiną posiada duże znaczenie dla północnych powiatów Polski: święciańskiego, brasławskiego, dziśnieńskiego i inn., gdyż uregulowana Dźwina umożliwia spław drzewa i innych artykułów wywozu z północnej części Polski.

Poza Rygą z portów łotewskich posiada szczególne znaczenie zwłaszcza dla Rosji Windawa (Ventspils) ma bowiem najprostsze połączenie z Moskwą. Rząd łotewski przeznacza Windawę na centrum tranzytu rosyjskiego; w porcie windawskim wyznaczono odpowiednie miejsca dla Rosji, nadając prawo posiadania dla magazynowania zboża specjalnych elewatorów.

Niemniej ważnym portem jest Lipawa (Liepaja), który jest jedynym niezamarzającym portem na wschodnich wybrzeżach Bałtyku. Za dawnej Rosji Lipawa miała pod względem handlowym duże znaczenie, niemniejsze, niż obecnie Ryga. Obsługiwała przeważnie północno-wschodnie części dawnej Rzeczypospolitej Polskiej i była jej portem naturalnym.

W obecnych warunkach Lipawa mogłaby obsługiwać Litwę Kowieńską oraz wschodnie połacie Polski, jak Wileńszczyznę.

Litwa Kowieńska nie daje Polsce tranzytu, sama posługuje się Kłajpedą; Lipawa obecnie przeżywa stagnację i dopiero dostęp Polski tranzytowo do Kłajpedy i do Lipawy — ożywić potrafi te porty.

Ogólnie biorąc położenie portów łotewskich jest znacznie lepsze, niż estońskich, posiadają one specjalnie dla Rosji większe znaczenie handlowe, niż porty Estonji.

Położenie geograficzne tranzytu ma dla tych państw wielkie znaczenie pod względem gospodarczym i jest źródłem przemysłowego rozwoju oraz wywierania wpływu na bilanse płatnicze państw, zrozumiałem więc jest dokładnie przez rządy zainteresowane wszelkich starań dla zachowania tego charakteru.

Obroty tranzytowe Łotwy i Estonji wzrastają i będą wzrastać w miarę odradzania się gospodarczego Rosji. Lecz tendencja (parcie) Rosji w kierunku morza, a więc i portów Łotwy może być

Dziś: Sabiny P. M.
Jutro: Tadeusza Ap.
Wachód słońca—g. 6 m. 19
Zachód „ g. 16 m. 23

MIĘSKA.

— **Udział miasta w pogrzebie ś. p. poety wolności Gustawa Daniłowskiego.** Z ramienia naszego miasta złożył kondolencję żonie zmarłego i uczestniczył w pogrzebie ś. p. Gustawa Daniłowskiego wice-prezydent Witold Czyż.
— **Posiedzenia Komitetu Opieki nad Zwierzętami.** W dniu 5 listopada b. r. odbędzie się posiedzenie Komitetu Opieki nad Zwierzętami.
— **Magistrat na akcję pomocy bezrobotnym.** Magistrat m. Wilna zdecydował się udzielić gminie żydowskiej 3000 zł. tytułem mającego nastąpić subydium na akcję pomocy bezrobotnym Żydom.

SPRAWY PRASOWE

— **Zatwierdzenie aresztu.** Podzielając motywy prokuratora i komisarzy rządu na m. Wilno, co do cech przestępstwa w artykułach zamieszczonych w Nr. 110 czasopisma „Vilniaus Aidas” — dokonane przez Komisariat Rządu przyaresztowanie nakładu tego numeru — Sąd Okręgowy na jednym z ostatnich swych posiedzeń zdecydował zatwierdzić. (s)

WOJSKOWA

— **Przykład godny naśladowania.** Poczynając od dnia 26 b. m. w każdej procy, aż do odwołania ks. kapłana 3 pułku saperów Śledziwski będzie urządził dla świeżo wcielonych do szeregów rekrutów tego pułku odczyty i pogadanki na tematy religijno-społeczne.
— **Złaz używania wojska do przedstawień teatralnych.** Władze wojskowe zabroniły używania oddziałów wojskowych do funkcji statystów w imprezach artystycznych, organizowanych przez teatralne przedsiębiorstwa prywatne. (s)

OPIEKA SPOŁECZNA.

— **O utworzenie patronatu nad zaniedbanymi dziećmi.** Dnia 25 b. m. o godz. 19 w Wydziale Pracy i Opieki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego odbyło się zebranie organizacyjnego patronatu nad dziećmi moralnie zaniedbanymi i upośledzonymi umysłowo i fizycznie. W posiedzeniu pod przewodnictwem ks. biskupa Michałkiewicza wzięli udział przedstawiciele Kuratorium Okr. Szkolnego, Urzędu Wojewódzkiego, Magistratu m. Wilna oraz osoby interesujące się sprawą patronatu.
Zdecydowano utworzyć patronat, którego pierwszym zadaniem będzie prowadzenie internatu przy szkole dla chłopców moralnie zaniedbanych w lokalu przekazanym na ten cel przez Urząd Wojewódzki (ul. Trałwa 3 na Łosińskiej) całkowicie odremontowanym i częściowo zaopatrzonego w niezbędny inwentarz. Wyłoniony zarząd tymczasowy ma się zająć zalegalizowaniem statutu, przyjętego na zebraniu organizacyjnym i przystąpi niewłocznie do uruchomienia internatu.
Należy zaznaczyć, że internat, o którym mowa, powstaje dzięki asygnacji przez Min. Pr. i Op. Społ. 4.200 złotych i w przewidywaniu, że nastąpią dalsze świadczenia na ten cel.

SPRAWY ROBOTNICZE.

— **Pierwsze posiedzenie nowego zarządu Funduszu Bezrobocia.** W dniu 25 b. m. pod przewodnictwem p. J. Baranowskiego odbyło się pierwsze posiedzenie nowego zarządu Funduszu Bezrobocia. W skład nowego zarządu wchodzi p. p. prof. Ehrenkreutz, Lest, Zejmo, Kuran, Szmitt i Wencel. (s)

Z UNIwersYTETU.

— **Wykład p. Jana Malę w Uniwersytecie.** W piątek dnia 28 października, o godz. 7-jej wieczorem odbędzie się w sali Kolumnowej wykład francuski p. Jana Malę, przedstawiciela Association Guillaume Budé na temat: Wpływ świata klasycznego na współczesną literaturę francuską. Wstęp na salę wolny.

SPRAWY AKADEMICKIE.

— **Organizacja VI Tygodnia Akademika.** Doroczny „Tydzień Akademika” jest okresem współpracy starszego społeczeństwa z młodzieżą akademicką. Prezydium Wojewódzkiego Komitetu Wileńskiego zwraca się do szeregu wybitnych osobistości popularnych na terenie Wilna i okolic do Komitetu Honorowego i tworzy Komitet Wykonawczy, kierujący właściwą akcją. Akcją ta polega przede wszystkim na propagowaniu idei akademickiej oraz zdąża do niesienia pomocy materialnej niezamożnym studentom drogą odwołania się do ofiarności społeczeństwa przez organizowanie zbiórek, imprez dochozowych i werbowania na członków Kół Przyjaciół Akademika.
Komitet Wykonawczy, na czele którego stoi prezes Wojewódzkiego Komitetu Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej, kieruje kilku sekcjami, a mianowicie sekcją propagandową, imprez, zbiórek i loterii. Sekcje te znowu rozpada się na poszczególne referaty, prowadzone przez młodzież akademicką. Przedewszystkiem więc sekcja propagandy i imprez rozpada się na referaty: Propagandy i Prasy, — który za pośrednictwem prasy miejscowej, a także takich środków propagandowych jak transparenty, radio, kina, pochody propagandowe, ulotki i t. p. będzie uświadamiał społeczeństwo o ciężkiej sytuacji materialnej akademika i o działalności i życiu organizacyjnej samopomocowych młodzieży akademickiej.
Referat imprez ma zorganizować m. i. „Czarna Kawa” z tańcami i lotny kabaret, a także będzie dążył do wykupienia przynajmniej jednorazowo poszczególne widowiska i przedstawień w kinach i teatrach wileńskich.
Sekcja zbiórek zserodkowie się w trzech referatach: zjedowywania członków Wojewódzkiego Komitetu Wileńskiego Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej referacie list oliar znaczków i nalepek.

W roku bieżącym akcja sprzedaży nalepek i znaczków będzie prowadzona w wyższym tempie, niż dawniej, i w tym celu mają być uzyskane odpowiednie zezwolenia władz na sprzedaż znaczków w kasach kolejowych, pocztowych i telegraficznych, skarbowych i innych. Znaczków w cenie 10 i 20 gr. będzie wydanych na ogólną sumę 70.000 zł. Nalepki zaś po 50 gr. i 1 zł. będą wypuszczone na sumę 5000 zł.
Loteria w tym roku będzie miała miejsce dopiero w pierwszym tygodniu grudnia (1—8 XII). Reforma jej będzie polegała na tem, że na ogólną ilość 35000 losów—wygrywających będzie tylko 3500, natomiast lanty będą wartościowe.
Na prowincji, w większych ośrodkach Tydzień Akademika będzie przeprowadzony przez Kola prowincjonalne przyjął Akademia. Nie wykluczone jest zorganizowanie loterii fantowych. Data i termin odnośnej akcji na prowincji jest po ostateczności do wyboru Kół prowincjonalnych, nie ma jednak przekroczyć 15 stycznia 1928 r.

— **Odezwa. Niezależna Młodzież Socjalistyczna** wydała odezwę, w której żąda zniesienia opłat akademickich, zważywszy na budowę domów akademickich, i młodzież akademicką do wstrzymania się od udziału w „Tygodniu Akademika”, gdyż zdaniem akademickich Kół N. Socjalistycznych, jest to żebranie. Wzmiankę powyższą notujemy jako swego rodzaju curiosum.
— „Czwartki” akademickie. Sekcja kulturalno-osw. „Br. Pom.” organizuje w roku bieżącym „czwartki” w „Ognisku”, o nader urozmaiconym programie, na który składa się żywa gazетка, produkcje artystyczne i wiele innych. Impreza ta wzbudza wśród młodzieży akad. znaczne zainteresowanie.

SPRAWY SZKOLNE.

— **Ferje świąteczne w roku bieżącym.** Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego rozestało do szkół okólnik, w sprawie ferjów świątecznych w bieżącym roku szkolnym.
Ferje świąteczne, mają się rozpocząć w sobotę 29 b. m. i kończą się w dniu 3 listopada r. b.

ARTYSTYCZNA.

— **Wystawa fotografii artystycznej.** T-wo Miłośników Fotografii urządziła w pierwszej połowie listopada wystawę fotografii artystycznej, w sali gimnazjum Adama Mickiewicza, przy ul. Dominikańskiej. Ekspozycja z Warszawy, Lwowa, Poznania, Krakowa i kilku miast pomniejszych, w imponującej liczbie szgora 300 prac wyborowych, nie licząc Wilna, już nadeszły. Są to dzieła o wysokich walorach artystycznych. Miejszowi artyści, żyjący przyjął udział w wystawie, zechęca nadsyłać swoje prace za ręce prezesa T-wa p. Dyr. Okt. Rackiewicz (ul. Mickiewicza 11) w godz. 10—14, do dnia 5 listopada włącznie. Obrazy winy być montowane na kartonach jasnych; wymiar nie większy 50 x 60 cm.; na odwrotnej stronie kartonu należy podać, prócz nazwiska autora i jego dokładnego adresu, — nazwę oraz rodzaj techniki. Bez tych szczegółów ekspozycja wogóle nie będą rozpatrywane przez Komisję Kwalifikacyjną.
O dniu otwarcia wystawy nastąpi osobne powiadomienie.

Z SZKOLNICTWA I STOWARZ.

— **Bratnia Pomoc Słuch. Wil. Kona. Muz.** Bratnia Pomoc Słuch. Wil. Kona. Muz. powstała przed wakacjami i rozwinięta energiczna działalność, w kierunku ułatwienia studiów muzycznych młodzieży, będącej w Konserwatorium. Dotąd powstała biblioteka muz. i sklepik. Do zarządu należą pp. Chojnowski—prezes, Peiz—w. prezes, Lubowiczówna, Kierzun, Samakierowa i Szczukówna.

ZJAZDY.

— **Zjazd rzemieślników województwa wileńskiego.** W dniu 6 listopada b. r. odbędzie się w Wilnie zjazd rzemieślników województwa wileńskiego. Zjazd poprzedzi nabożeństwo w kościele św. Kazimierza, podczas którego poświęcony zostanie sztandar Wileńskiego Cechu Fryzjerów.
Zjazd rzemieślników ma na celu przeprowadzenie ściślejszej konsolidacji poszczególnych cechów i omówienie szeregu spraw bieżących, dotyczących interesów sfer rzemieślniczych województwa wileńskiego. (s)

SPRAWY ŻYDOWSKIE

— **Akademia sjonistyczna.** W dniu 2 listopada r. b. wypadła rocznica ogłoszenia znanej deklaracji „Falfoura” w sprawie Palestyny, w której Balfour oświadczył, iż Palestyna winna należeć wyłącznie do Żydów.
Dowiedziemy się, iż w związku z przypadającą rocznicą wileńskie organizacje społeczne przygotowują się do roczystego obchodu tej rocznicy. Między innymi zorganizowana zostanie w Sali Krejngla przy ul. Ludwisarskiej uroczysta akademja, na której wygłoszą szereg przemówień najwybitniejsi organizatorowie ruchu sjonistycznego na Wileńszczyźnie.

Teatr i muzyka.

— **Teatr Polski (sala „Lutnia”).** Dziś po raz ostatni na przedstawieniu wieczornem ukaże się sztuka Pollocka „Znak na drzwiach”.

Radjo.

CZWARTEK 27 października.
Warszawa 10 kw. 1111 m.
12.00. Sygnał czasu i komunikaty.
12.30. Koncert płyt gramofonowych.
16.00. Odczyt p. t. „Przegląd wydarzeń rosyjskich przed 10-ciu laty” wygl. dr. Stefan Litauer.
16.25. Komunikat harcerski.
16.40. Odczyt p. t. „Wieś, a miasto” wygl. dr. Franciszek Puferski.
17.05. Komunikaty P. A. T.
17.20. „Wśród księżek” najnowsze wydawnictwa omówi prof. Henryk Mościcki.

17.45. Audycja lit. racka. „Hanusia” G. Hauptmana.
19.00. Komunikat rolniczy.
19.15. Rozmaitości wypowie p. Ludwik Ławicki. Komunikat Zachęty Tow. Hodowli Koni.
19.35. Lekcja języka angielskiego p. Memmi Gardiner.
20.30. Koncert wieczorny. W przerwie biletowy „Messenger Polonais” w języku francuskim. Koncert poświęcony muzyce czeskiej. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimńskiego, oraz Marja Francłówna (śpiew), Marja Wilkomirska (akomp.), prof. Jerzy Lefeld (akomp.) i Kazimierz Wilkomirski (wiolonczela).
22.00. Sygnał czasu. Komunikaty lotniczo-meteorologiczne, policyjne, P. A. T., sportowe, oraz nadprogram.

„Radjo” przetrwały są jedyne. Najlepsza marka. 5535-d

SPORT.

Lekka atletyka.

Dookoła zawodów na odznakę sportową.

W zawodach na odznakę sportową, które się odbyły ub. niedzieli, najmniej potknąć było w skokach, oraz biegach krótkich, najwięcej zaś w biegach długich i w rzutach.
Stwierdza to o tem, że zawodowcy nasi zbyt mało poświęcają uwagi na trenowanie tych dwóch konkurencji.
Pięta achillesowa prawie wszystkich zawodników była rzuć oburacz, w których wyniki lewej ręki były niewspółmiernie słabsze w porównaniu z wynikami prawej.

Piłki nożna.

A. Z. S. — Makabi 5:2.

Trafiała kosa na kamień. Makabi ryzykowała tak długo wystawianiem składu 2-jej drużyny pod firmą pierwszej, że w końcu spotkała ją zastuzona porażka.

Rozmaitości sportowe.

— **Mistrzostwo Ligi Państwowej Piłki Nożnej zdobyła „Wista”.**
— **Wieczorek (3 p. sap.)** spotkał się z bardzo pochlebną oceną na łamach „Przeglądu Sportowego”.
Według opinii, tam wyrażonej, uważano on jest za największy talent wielobojowy obok Czajki.
— **Ośrodek zimowy w Zakopanem,** zorganizowany w ramieniu P. U. W. F. i P. W., w celu przygotowania naszych narciarzy na Olimpiadę, rozpoczął już pracę.
— **Urządowanie w Woj. Kom. W. F. i P. W.** Począwszy od dnia 27 b. m. sekretarz Wojewódzkiego Komitetu W. F. i P. W. p. Kawałek będzie urzędował w Urzędzie Wojewódzkim, pokój Nr. 34, tel. Nr. 635.

Z sądów.

Za pozostawienie tamponu w jamie brzusznej.

Sąd Okręgowy w Grodnie na sesji wyjazdowej w Woikowsku, skazał d-ra Kozubowskiego i d-ra Ajzensova, pierwszego na 2000 zł., drugiego na 1000 złotych grzywny za to, iż wymienieni dokonując przed rękami operacji w mieszkance Woikowskiej Czyżewskiej, przez nieuwagę zaszyli w jamie brzusznej pacjenta serwetkę marlową, t. zw. tampon. Równocześnie sąd zasądził od d-ra Kozubowskiego i d-ra Ajzensova 1555 złotych 81 gr. jako zwrot kosztów leczenia Czyżewskiej.

Życie białoruskie.

I-szy występ Białoruskiego Teatru Ludowego w Wilnie.

Białoruski Teatr Ludowy („Białoruski Narodny Teatr”), zorganizowany latem r. b. przez Białoruski Instytut Gospodarki i Kultury w Wilnie, a który ostatnio dokonał kilkudziesięciu przedstawień na prowincji, ubiegłej niedzieli 23 b. m., po gruntownej reorganizacji, zapowiedział poraz pierwszy przed publicznością wileńską jedną ze swych nowych zdobyczy repertuarowych, z którymi wyruszy niebawem na ponowny objazd prowincji białoruskiej.
Przedstawienie to odbyło się w obszernej sali Klubu Przemysłowo-Handlowego w Wilnie (Mickiewicza 33a), rozpoczynając się z niewielkim opóźnieniem około godz. 9-jej wieczór.

Na program wieczoru złożyły się: 1) „Paulinka” — sztuka w 2-ach aktach Janki Kupały, oraz, stanowiąca uzupełnienie jej, jednoaktówka „Zaruczyony Paulinki” — Franciszka Olechnowicza; 2) Produkcje śpiewne i taneczne chóru mieszanego i baletu teatralnego.
Poziom widowiska, przewyższył najsmielszym oczekiwania; w dziełach teatru białoruskiego w Wilnie stanowi ono poważny krok naprzód.
Z uprzednich prób zorganizowania stałego teatru białoruskiego w Wilnie jedynie wynikł artystyczny t. zw. „Dramatyczny Majstron” („Szkola Dramatyczna”) — prowadzonej przez F. Olechnowicza, mogą być porównywanymi z rezultatami, osiągniętymi przez ten, młody jeszcze, zespół.
Zarówno gra artystów, jak też strona dekoracyjna i charakterystyczna mogły zadowolić nawet najbardziej wymagającego widza, nie dziw więc, że impreza ta odniosła całkowity sukces artystyczny i kasowy, gromadząc liczne zastępy publiczności nietylko białoruskiej lecz i innych narodowości (zwłaszcza licznie przybyli Litwini). Po skończeniu przedstawienia, rzęsiście oklaskiwanem przez publiczność, nastąpiły produkcje: chóru mieszanego, który sprawnie i ładnie wykonał szereg pieśni białoruskich patriotycznych i ludowych, oraz popisy baletu (4 pary), który z zapalem odtańczył tańce narodowe „Lawonich” i „Jurkę”, wyczerpując nimi obfity program wieczoru.
Jak się dowiadujemy, Białoruski Teatr Ludowy w najbliższej przyszłości zaprodukuje przed wileńską publicznością jeszcze dwie, świeżo wyreżyserowane sztuki: 1) „Cham” — Orzeszkowej i 2) „Zaloty” — Dunin-Marcinkiewicza.

Kierownictwo Teatru po reorganizacji spoczywa obecnie w dowiadczonem ręku p.p. Bułhaka i Jacyny.

Przedstawienia białoruskie.

T-wo Białoruskiej Szkoły z centralą w Wilnie, poza obszerną siecią prowincjonalną, posiada również kilka kółek dzielnicowych

Wojewoda nowogródzki p. Beczkowicz w Wilnie.

Onegdaj przybył do Wilna w sprawach służbowych wojewoda nowogródzki p. Beczkowicz, który odbył dłuższą konferencję z p. wojewodą wileńskim Władysławem Rackiewiczem.

Wczoraj krążyła po mieście pogłoska o ważnych naradach między wojewodami Beczkowiczem i Rackiewiczem przy udziale naczelnika Wydziału Bezpieczeństwa Kirtiklisa i przedstawicieli miejscowego ziemiaństwa.
Narady toczone być miały w pałacu reprezentacyjnym Prezydenta Rzeczypospolitej. W tej sprawie zwróciliśmy się do p. naczelnika Wydziału Bezpieczeństwa Kirtiklisa, który zaprzeczył tej pogłosce, inspirowanej jak widać przez osoby niepowołane, którym zażęto zapewne na przedstawieniu w mylnym świetle służbowej konferencji wojewodów wileńskiego i nowogródzkiego.

Śledztwo w sprawie napadu na małżonek Swinty.

Prowadzone pod kierownictwem naczelnika Urzędu Śledczego Disterhoffa śledztwo w sprawie napadu na małżonek Swinty w pow. święciańskim wykazało, że napadu dokonała litewska banda dywersyjna, na czele której stał Pie ras Zegutis znany partyzant litewski z okresu walk o pas neutralny.
Na miejscu napadu znaleziono pozostawiony przez bandytów płaszcz, na którym znaleziono napis ołówkiem chemicznym, stwierdzający, iż właścicielem jego jest wymieniony Zagutis. Ustalono również, iż banda musiała być poinformowana o zwyczajach domowników i rozkładzie dworku.
Śledztwo trwa dalej.

Wznowienie odczytów.

W roku ubiegłym T-wo Białoruskiej Szkoły w Wilnie zorganizowało cykl odczytów białoruskich kulturalno-oświatowych, wygłaszanych w Domu Ludowym T-wa Białoruskiej Szkoły (ul. Św. Anny 2). Kolejne takie przedstawienie odbędzie się w najbliższą sobotę 29-go b. m. Odegrana zostanie jednoaktówka komiczna „Jaje treba pakazać doktoru” („Trzeba ją pokazać lekarzowi”), — tłumaczenie z rosyjskiego. Ponadto, po skończonem przedstawieniu, odbędzie się produkcja wokalnno-muzyczna i tańce.
W innem znowuż miejscu, bo w Wileńskim Gimnazjum Białoruskiem (Ostrobramska 9), kółko wileńskie Białoruskiego Instytutu Gospodarki i Kultury wystawilo w ubiegłą sobotę 22-go b. m. 3-aktową sztukę F. Olechnowicza p. t. „Pan Minister”.

Aczkolwiek wykonanie sztuki, nie mówiąc już o prymitywnych dekoracjach, nie grzeszyło doskonałością, jednakże, biorąc pod uwagę szereg trudności, piętrzących się przed młodocianymi adeptami sztuki, można być tylko z największym uznaniem dla tego i jemu podobnych wysiłków twórczych młodzieży białoruskiej.

Kalendarz „Małanki”.

Redakcja „Małanki” (Blyskawica)—białoruskiego pisma humorystycznego w Wilnie, wydając w roku bieżącym swój własny kalendarz książkowy. Uroczaiconą treść tego dziełka będą zdobyli liczne karykatury i ilustracje.
Ponieważ lwia część wydawnictwa zajmą utwory humorystyczne, kalendarz ten będzie pierwszym białoruskim kalendarzem humorystycznym wydanym w Wilnie, wówczas gdy dotychczasowe wydawnictwa białoruskie tego rodzaju posiadały przede wszystkim charakter gospodarczo-informacyjny.

Kierownictwo Teatru po reorganizacji spoczywa obecnie w dowiadczonem ręku p.p. Bułhaka i Jacyny.

Województwo, po rozpatrzeniu sprawy, decyzję p. starosty uchyliło, zatwierdzając A. Subccza na stanowisku wójta gminy wilejskiej. Decyzja ta wywarła wielce dodatnie wrażenie na ludności białoruskiej pow. wilejskiego.

K. Smreczyński.

Składajcie ofiary na Polski Czerwony Krzyż.

Od r. 1843 istnieje
Wilenkin
UL. Tatarska 20
MEBLE
jadalne, sypialne, salonowe i gabinetowe, kredensy, stoły, szafy, łózka itd.
Wykwintne—Mocne—Niedrogo.
Sprzedaż na raty. 5310-e
Dr. Blumowicz
Choroby weneryczne, syfilis i skórne.
Ul. Wielka 21, (tel. 9-21), od 9—1 i 3—8).
W. Z. P. 63. 5592-29
Biuro Elektro i Radio-techniczne D. Wajmana,
Wilno, Trocka 17, tel. 781.
Najtańsze środki zakupu materiałów elektro-technicznych i radiowych.
Ceny konkurencyjne.
Prosimy o przekonanie się. 5374
Dr. Med.
Marjan Mienicki
Adjunkt kliniki Syfilidologiczno-skinnej Uniwersytetu S. B.
Powrócił i wznowił przyjęcia chorych.
Wilenska 34 m. 3.
Przyjmuje od 4—7. 5385

„Optycz” zakład optyczny, czarno-okulistyczny, najświetniejsza w Wilnie, ul. Mickiewicza 66. Wielki wybór fotograficznych przyborów. Wydaje okulary po receptach Kasy Charyt.,
„Optyk-Rubin” Najstarsza firma w kraju złot. w 1940 r. ul. Dominikańska 17, telef. 10-58. b-1274
Zakopane.
Biuro J. Kubińskiego ma do sprzedania wileńskie pensjonaty, parcel. 5547-4
Potrzebny rutynowany korepetytor
dla przygotowania chłopca do 1-jej klasy gimnazjum państwowego. Zgłaszać się: A-tokol, ulica Tadeusza Kościuski 14, m. 6. 5597
Permutera Ultramarina jest bezwzględnie najlepszą i najwydatniejszą farbą do bielizny, wapa i celów malarzskich.
Odnaczona na wystawach w Brukseli i Mediolanie złotymi medalami.
Wszędzie do nabycia. 4953
Popierajcie Ligę Morską i Rzeczną

T-wo WYDAWNICZE „Pogoń”
Sp. z o. o.
DRUKARNIA „PAX”
Ul. Św. Ignacego 5. WILNO.
Telefon Nr 8-93
Wykonuje wszelkie roboty drukarskie i introligatorskie szybko i dokładnie.
CZASOPISMA, KSIĘGI RACHUNKOWE, KSIĄŻKI I BROSZURY, TABELLE, BILETY, PLAKATY, DRUKI KOLOROWE I ILUSTRACYJNE
CENY NISKIE.
WYKONANIE DOKŁADNE I SUMIENNE.

Ecole Pigier de Paris
Pensjonat dla młodych panien
w pobliżu Paryża (20 min.). Dobre odżywianie, świeże powietrze. Avenue 11, Novembre 18. LA VARENNE (Seine). Stenografia, handlowość i język francuski. 5295-e

B-cia OLKIN
ul. NIEMIECKA 3, telef. 362.
MEBLE
WÓZKI dziecięce.
Sprzedaż również NA RATY. 5245-c

Przy ul. Niemieckiej 19
jest do wynajęcia sklep wraz z mieszkaniem. Dow. się u właściciela domu. 5588-2